

FVU, avu og enkeltfags-hf

Resultater fra EVA's evalueringer

FVU, avu og enkeltfags-hf

Resultater fra EVA's evalueringer

2005

Indhold

FVU, avu og enkeltfags-hf

© 2005 Danmarks Evalueringsinstitut
Trykt hos Vester Kopi

Eftertryk med kildeangivelse er tilladt

Bemærk:
Danmarks Evalueringsinstitut sætter
komma efter Dansk Sprognævns
anbefalinger

Bestilles hos:
Alle boghandlere eller på EVA's
hjemmeside www.eva.dk

ISBN 87-7958-223-0

1	Indledning	3
1.1	Dokumentation	3
2	Formål med undervisnings- tilbuddene	5
2.1	FVU	5
2.2	Avu	5
2.3	Enkeltfags-hf	6
3	Deltagere	7
3.1	Køn og alder	7
3.2	Profiler	8
3.2.1	FVU	8
3.2.2	Avu og enkeltfags-hf	8
4	Rekruttering af deltagere	11
4.1	FVU	11
4.2	Avu og enkeltfags-hf	12
5	Undervisningens tilrettelæggelse	13
5.1	FVU	13
5.2	Avu og enkeltfags-hf	13
6	Tilfredshed med tilbuddet	15
7	Virksomhedstilpasset undervisning	17
8	Frafald, prøvfrekvens og fravær	19
8.1	Frafald	19
8.2	Prøvefrekvens	19
8.3	Fravær	20
9	Overgang til anden undervisning	23
10	Behov for nye tiltag	25
10.1	Tosprogede falder mellem to stole	25
10.2	Nytænkning i forhold til unge	25
10.3	Klarlægning af niveauer og grænseflader	26
11	Oversigt over anbefalinger	29

Mange voksne danskere centrale boglige kompetencer – såsom at kunne læse og regne – ligger under niveauet i folkeskolens afgangsprøve. Det giver ikke kun besværligheder for den enkelte voksne i hverdagen, men kan også udgøre et samfundsmæssigt problem i en global verden hvor produktion flyttes til billigere egne. Der er derfor behov for yderligere kvalificering af den danske arbejdskraft for at den kan være rustet til den omstilling og udvikling i produktionen som er nødvendig for at klare konkurrencen og skabe nye danske arbejdspladser.

I dag tilbydes forberedende voksenundervisning (FVU) og almen voksenundervisning (avu) til voksne med behov for grundlæggende undervisning, og på næste niveau i uddannelsessystemet udbydes enkeltfags-hf til voksne.

For at sikre kvaliteten har Danmarks Evalueringsinstitut, EVA, evalueret undervisningstilbudde-
ne. I 2005 udgav EVA evalueringerne "Forberedende voksenundervisning" og "VUC – Avu og enkeltfags-hf".

Denne rapport giver en introduktion til de vigtigste resultater og anbefalinger i de to evalueringer. Formålet er at bidrage til den analyse af uddannelsessystemet for kortuddannede voksne som "Trepartsudvalget om livslang opkvalificering og uddannelse for alle på arbejdsmarkedet" gennemfører. Ønsker man mere detaljerede redegørelser for FVU, avu og hf, findes de i evalueringsskemaerne. Man skal være opmærksom på at evalueringen af avu og enkeltfags-hf udelukkende inddrager VUC'ernes udbud.

Rapporten indeholder:

- en gennemgang af formålet med de tre undervisningstilbud
- en beskrivelse af deltagernes profiler
- en beskrivelse og vurdering af undervisningstilbuddenes praksis for at rekruttere potentielle deltagere
- deltagernes vurderinger af og tilfredshed med undervisningstilbuddene
- vurderinger af hvilken betydning det har at undervisningen på FVU er virksomhedstilpasset
- opgørelser og vurderinger af frafald, prøvfrekvenser og fravær på de tre undervisningstilbud
- opgørelser og vurderinger af overgange fra undervisningstilbuddene til anden undervisning
- vurderinger af behov for nye undervisningstiltag til målgruppen
- en samlet fortegnelse over de anbefalinger som er præsenteret i rapporten.

På avu og hf anvender man betegnelsen "kursister", på FVU "deltagere". I denne rapport anvendes betegnelsen "deltagere" når der refereres samlet til kursister/deltagere fra FVU og avu/hf.

1.1 Dokumentation

Rapporten er primært udformet på baggrund af dokumentation, konklusioner og anbefalinger fra de to evalueringsskemaer.

Dokumentationen for FVU bygger på:

- Selvevalueringer fra ti institutioner der udbyder FVU (fire VUC'er, to daghøjskoler, to oplysningsforbund, et AMU-center og en erhvervsskole).

- Besøg på de ti institutioner og interview med deltagere, undervisere, ledere og repræsentanter for virksomheder som har deltaget i virksomhedstilpasset FVU.
- En spørgeskemaundersøgelse blandt deltagere på FVU i perioden juli 2002 til juni 2003. I undersøgelsen deltog både personer der har gennemført, og personer der har afbrudt FVU. Kun 47 % af de adspurgte besvarede spørgeskemaet. Man bør derfor tolke resultaterne varsomt da man kan formode at mange af de personer der ikke besvarede spørgeskemaet, er de bogligt svageste FVU-deltagere. Spørgeskemaresultatet giver måske derfor ikke et korrekt billede af samtlige FVU-deltagere.
- Redegørelser fra amternes FVU-konsulenter.
- Amtsrådets "FVU statistik". Det skal bemærkes at evalueringsrapporten indeholder statistiske oplysninger fra 2003, mens denne rapport indeholder den nyeste statistik fra 2004.

Desuden inddrager rapporten resultaterne fra landets 16 FVU-råds årlige indberetninger til Rådet for Kortuddannedes Fortsatte Uddannelse (KFU-rådet). De findes i rapporten "Forberedende voksenundervisning 2004" (EVA, 2005).

Dokumentationen for VUC bygger på:

- Selvevalueringer på fem udvalgte VUC'er.
- Besøg på de fem VUC'er og her interview med kursister, undervisere, vejledere og ledere.
- En spørgeskemaundersøgelse blandt nuværende kursister på de fem VUC'er.
- En spørgeskemaundersøgelse blandt kursister der et halvt til et helt år inden undersøgelsen havde afsluttet et forløb på et af de fem VUC'er. Det må have i mente at de to spørgeskemaundersøgelser er gennemført på fem VUC'er og det er dermed ikke sikkert at undersøgelsen giver et korrekt billede for alle landets VUC'er.

2 Formål med undervisnings-tilbuddene

2.1 FVU

FVU's formål er at give voksne mulighed for at forbedre og supplere deres grundlæggende færdigheder i læsning, stavning og skriftlig fremstilling samt i talforståelse, regning og basale matematiske begreber. Formålet er at give FVU-deltagerne forudsætninger for videre uddannelse samt at styrke deres muligheder for aktiv medvirken i alle sider af samfundslivet. (lov om forberedende voksenundervisning nr. 487 af 31/05/2000).

FVU tilbydes som FVU-læsning og FVU-matematik. FVU-læsning udbydes på fire forskellige trin (trin 1- 4), og FVU-matematik på to (trin 1 og 2). FVU-læsning på trin 1 kan både tilrettelægges for deltagere der har dansk som andetsprog, og for ordblinde.

Undervisningen skal tilrettelægges i samarbejde mellem lærere og deltagere og tage udgangspunkt i deltagernes erfaringer og interesser. Den skal fremme deltagernes lyst til at arbejde med fagene uden for undervisningstiden. Desuden skal deltagernes faglige udvikling synliggøres med undervisningen så de får mulighed for at vælge og anvende de bedst egnede strategier og arbejdsmetoder.

FVU udbydes på VUC'er, erhvervsskoler, AMU-centre, daghøjskoler, produktionsskoler m.m. I 2004 gik 62 % af holdkursisterne på VUC, 21 % på oplysningsforbund, 9 % på daghøjskoler, 4 % på AMU-centre og erhvervsskoler, og 4 % på SOSU-skoler, sprogcentre, voksenspecialskoler m.m.

2.2 Avu

På avu skal kursisterne opnå almene forudsætninger for fortsat uddannelse og almene kundskaber og færdigheder som er relevante i forhold til arbejdslivet. Desuden skal kursisternes forudsætninger for aktiv medvirken i et demokratisk samfund og for at forstå og påvirke egen livssituation styrkes (lov om almen voksenuddannelse og om voksenuddannelsescentre nr. 402 af 28/05/2004).

Avu-undervisning tilbydes på VUC'er og andre amtskommunale uddannelsesinstitutioner der udbyder almen voksenuddannelse. Udbyderne skal tilbyde følgende kernefag: dansk, matematik, engelsk, tysk eller fransk, samfundsfag og naturfag. Desuden kan der udbydes undervisning i billedkunst, dansk som andetsprog, edb-fag, filosofi, historie, latin, mediefag, psykologi og samarbejde og kommunikation.

Avu udbydes på to niveauer (avu 1 og 2). Prøverne på avu giver samme ret til fortsat uddannelse som folkeskolens afsluttende prøver. Avu 1 afsluttes med folkeskolens afgangsprøve, og avu 2 med folkeskolens udvidede afgangsprøve.

Der er altså grundlæggende forskel på FVU og avu. FVU er læse- og regnetræning der tager udgangspunkt i dagligdags problemstillinger og tekster. I dansk undervises deltagerne på FVU fx i at læse manualer fra deres arbejdsplads, relevant faglitteratur, avisartikler og beskeder fra deres børns institutioner. Undervisningen i dansk på avu indeholder derimod flere facetter af danskfaget, fx litteraturforståelse og -analyse, og den afsluttes med folkeskolens afgangsprøve. Undervisningen på avu svarer dermed til undervisningen i det ordinære uddannelsessystem,

nemlig til undervisningen i folkeskolens ældste klasser. FVU befinder sig lidt forenklet sagt parallelt med uddannelsessystemet og er ikke et underlæggende niveau til avu.

2.3 Enkeltfags-hf

Enkeltfags-hf skal bidrage til kursisternes personlige udvikling og til at udvikle deres interesser for og evne til aktiv medvirken i et demokratisk samfund. Uddannelsen skal desuden give grundlag for videregående uddannelse og mulighed for at supplere tidligere uddannelse eller for at forbedre kursisternes erhvervs muligheder (lov om kursus til højere forberedelseseksamen nr. 864 af 23/10/2003).

Undervisningen på enkeltfags-hf kan foregå på amtskommunale, statslige eller private uddannelsesinstitutioner. Fx tilbyder VUC'erne enkeltfags-hf.

Undervisningen foregår på forskellige niveauer og leder frem til prøver der kan sammenstykket til en hel hf over en årrække. Der tilbydes undervisning i fagene billedkunst, biologi, dansk, datalogi, design, dramatik, engelsk, erhvervsøkonomi, film og tv, filosofi, fransk, fysik, geografi, historie, idræt, italiensk, japansk, kemi, latin, matematik, musik, oldtidskundskab, psykologi, religion, russisk, samfundsfag, spansk, teknikfag og tysk. Ikke alle udbydere tilbyder dog alle fag.

Eksamen fra hf giver adgang til optagelse på videregående uddannelser og kan således ses som en parallel til de gymnasiale ungdomsuddannelser.

Den 1. august 2005 trådte en ny hf-reform i kraft. Evalueringen af VUC har taget udgangspunkt i den hidtidige lov, men har formuleret anbefalinger som også har relevans fremover.

Mange forskellige deltagere benytter undervisningstilbuddene. Det gælder både i forhold til deltagerens køn, alder og profiler.

3.1 Køn og alder

Kvinderne dominerer i antal på undervisningstilbuddene. På FVU er 61 % af deltagerne kvinder (60 % på FVU-læsning og 64 % på FVU-matematik). På avu er 65 % kvinder, og på hf er 70 % kvinder.

På FVU findes der landsdækkende, opdaterede tal for køn og alder for deltagerne. En sådan statistik er der ikke på avu og hf, og derfor anvendes her oplysninger fra VUC-evalueringens spørgeskema.

FVU-læsning med 40 % mænd er det af de tre undervisningstilbud hvor der er flest mænd. Evalueringerne giver ingen entydig forklaring på denne forskel på kønsfordelingen, men den kan være påvirket af at 18 % af den samlede undervisningsaktivitet på FVU er virksomhedstilpasset undervisning: Mændene bliver måske i højere grad motiveret til at sætte sig til skolebordene når undervisningen foregår i relation til deres arbejdsplads.

Aldersfordelingen på de tre uddannelser er væsentlig forskellig og har på avu og enkeltfags-hf ændret sig de senere år.

På FVU er 8 % af deltagerne under 20 år. Det er altså unge som ikke har erhvervet sig de grundlæggende kompetencer i folkeskolesystemet. Størstedelen af deltagerne på FVU (78 %) er dog mellem 20 og 50 år og dermed aldersmæssigt i gang med deres erhvervsaktive liv. 15 % af FVU-deltagerne er over 50 år.

På avu er 17 % af kursisterne 20 år eller yngre ifølge spørgeskemaundersøgelsen på de fem VUC'er. Andelen af de unge er steget de senere år, og det må vække til eftertanke da det ikke er mange år siden at de har været i folkeskolesystemet. Gruppen af 20- til 50-årige udgør kun 33 %, hvilket er en modsætning til gruppens dominans på FVU. En stor andel (37 %) af kursisterne er mellem 51 og 65 år. Det skyldes at mange ældre vælger at bruge avu som et led i deres personlige udvikling.

Hf er ikke overraskende kendetegnet af en stor gruppe af unge i 20'erne (42 %). Det er blandt andet unge som ikke har fået en ungdomsuddannelse mens de var i teenageårene, men vælger at få den nu. Men også på hf er der en forholdsvis stor andel (23 %) af unge på 20 år eller derunder. Andelen af kursister mellem 31 og 50 år udgør 24 %, mens blot 10 % er over 50 år, hvilket er ulig den store gruppe af ældre på avu.

Deltagernes alder på FVU, avu og hf

Alder	FVU
Under 20 år	8 %
20 – 29 år	28 %
30 – 49 år	50 %
50 – 59 år	13 %
Over 60 år	2 %

Alder	Avu	Hf
Til og med 20 år	17 %	23 %
21 – 30 år	15 %	42 %
31 – 50 år	18 %	24 %
51 – 65 år	37 %	8 %
66 år –	13 %	2 %

Bemærk forskellen i aldersinddeling på FVU og avu/hf.

Kilder: "FVU statistik 2004" (Amtsrådsforeningen, 2005; udregningen bygger på 90 % af den samlede FVU-aktivitet) og "VUC" (EVA, 2005; spørgeskemaundersøgelse blandt kursister på fem VUC'er).

3.2 Profiler

I de to evalueringer er deltagernes profiler blevet sammenfattet i nogle overordnede typer. De følgende afsnit gør først rede for deltagernes profiler på FVU, dernæst på VUC'ernes avu og hf.

3.2.1 FVU

Uddannelsessøgende

Nogle deltagere er ved siden af FVU i gang med en uddannelse eller et undervisningsforløb, fx avu, EUD, VEUD, GVU og hf. Andre er ledige der ønsker at bruge FVU som et springbræt til et uddannelsesforløb.

Erhvervsaktive

Blandt deltagerne er der en del ufaglærte – og også en del med en erhvervsuddannelse – der har generelle læse- og/eller staveproblemer. De deltager ofte i virksomhedstilpassede forløb.

Ledige/personer uden for erhverv

En del deltagere er arbejdsløse, mange af dem er kortuddannede kvinder. En anden del er permanent uden for arbejdsmarkedet, fx folkepensionister, førtidspensionister og efterlønsmodtagere.

Ordblinde

Blandt deltagerne findes også ordblinde og andre med særlige indlæringsproblemer. Nogle af dem har tidligere modtaget specialundervisning. Som hovedregel bliver ordblinde placeret på FVU-læsning trin 1.

Tosprogede

De tosprogede er en meget sammensat gruppe på FVU. Nogle er veluddannede, mens andre har ringe skolebaggrund. Nogle deltager i FVU sideløbende med sprogskoleundervisning, andre deltager efter fuldført prøve på et sprogcenter, og andre igen har aldrig gået på et sprogcenter. Omkring en tredjedel af FVU-deltagerne er tosprogede.

3.2.2 Avu og enkeltfags-hf

Unge

De senere år er der kommet flere unge kursister mellem 18 og 25 år på VUC. Mange har ikke afsluttet folkeskolen, eller de har afsluttet med dårlige resultater. Nogle er begyndt på en ungdomsuddannelse, men er faldet fra, mens andre har været beskæftiget i ufaglært arbejde.

Erhvervsaktive

De erhvervsaktive kursister er ofte at finde på aftenholdene, hvor de kommer for at forbedre deres arbejdskvalifikationer. Det gør de blandt andet ved at følge sprogfag eller kurser i it.

Con amore-kursister

En gruppe af ældre kursister vælger at følge fag på avu og hf på VUC som et led i deres personlige udvikling. Nogle af disse kursister er erhvervsaktive – andre ikke. Con amore-kursisten har valgt VUC af lyst og interesse og deltager derfor også aktivt i undervisningen. Antallet af kursister i denne gruppe reduceres i disse år samtidig med at gruppen af unge vokser.

Ledige

En del ledige i aldersgruppen 25-40 år tager fag på avu og hf på VUC som led i en kommunal aktivering eller som revalidering. Denne gruppe har til hensigt at opkvalificere sig til at kunne opnå nyt arbejde eller fortsætte på en uddannelse.

Tosprogede

Ligesom på FVU udgør de tosprogede ikke en homogen gruppe på avu og hf på VUC. Nogle er kommet til Danmark i en sen alder og har behov for at forbedre deres dansk for at kunne få eller fastholde et arbejde. Nogle har gået i skole i Danmark, men har klaret sig dårligt og har nu brug for at opkvalificere sig til videreuddannelse. Andre, især tosprogede hf-kursister, er veludannede førstegenerationsindvandrere der primært ønsker at udvide deres sproglige færdigheder.

Der er altså en bred sammensætning af deltagere på undervisningstilbuddene, som også strækker sig langt for at rumme alle. Det er dog ikke alle disse deltagergrupper undervisningen er målrettet til. Dette emne bliver behandlet i kapitel 10.

4 Rekruttering af deltagere

En af de store udfordringer for FVU, avu og hf er at nå potentielle deltagere der kunne have gavn af undervisningstilbuddene. Det ser dette kapitel nærmere på.

4.1 FVU

På FVU-området blev der med loven i 2000 sat mål for deltagerantallet i 2003, nemlig 21.000 deltagere på FVU-læsning og 7.000 på FVU-matematik. Reelt fulgte 16.288 FVU-læsning, og 3.097 FVU-matematik. Så der er langt endnu før målene indfries.

Der er flere grunde til det lavere deltagerantal, fremgår det af FVU-evalueringen og landets 16 FVU-råds årlige rapportering til KFU-rådet. Manglende viden om FVU og psykologiske barrierer vurderes at spille en stor rolle. En af de bedste måder at øge aktiviteten er ved at udbyde virksomhedstilpasset undervisning. Men også virksomhedernes manglende viden om problemets omfang og konsekvenser og deres manglende indsats kan være betydelige barrierer for at øge FVU-aktiviteten.

FVU-evalueringen peger på at udbyderne mange steder gør et stort arbejde for at rekruttere deltagere til FVU, men at de ikke har lige stor succes med deres rekrutteringsarbejde blandt virksomheder. Det kan skyldes de rekrutteringsmetoder udbyderne anvender. Foldere, brochurer og andre former for skriftligt materiale har kun en begrænset virkning på virksomheder, mens opsøgende arbejde og etablering af netværk mv. har langt større betydning. Evalueringen vurderer derfor at udbyderne skal lægge mere vægt på det opsøgende arbejde. Der er ansat FVU-konsulenter i alle amter som udfører opsøgende arbejde over for virksomhederne, men denne indsats må fortsat styrkes, vurderer FVU-evalueringen.

FVU-evalueringen anbefaler

- at Undervisningsministeriet og andre nationale eller regionale aktører sikrer at det opsøgende arbejde opprioriteres, og at dette sker på en måde så indsatsen målrettes, og dobbeltarbejde undgås.

Udbyderne har ifølge evalueringen meget svært ved at rekruttere deltagere til FVU-matematik. Det kan blandt andet hænge sammen med at matematik kan være skjult i mange dagligdags aktiviteter. Desuden henvender mange FVU-kampagner sig i højere grad til deltagere der har behov for FVU-læsning, end til dem der har behov for FVU-matematik.

FVU-evalueringen anbefaler

- at Undervisningsministeriet og andre nationale og regionale aktører gør mere for at rekruttere deltagere til FVU-matematik igennem kampagner der primært er rettet mod deltagere der har behov for matematik.

- at udbyderne styrker deres indsats for at rekruttere deltagere til FVU-matematik bl.a. gennem målrettet oplysning til deltagere der har behov for FVU-matematik, om hvad de helt konkret vil kunne få ud af et FVU-forløb.

4.2 Avu og enkeltfags-hf

De fem evaluerede VUC'er formidler deres tilbud på lidt forskellig vis til potentielle kursister som unge og ledige, fremgår det af VUC-evalueringen. De distribuerer informationsmateriale af mere eller mindre specifikt målrettet karakter eller kontakter AF, kommuner, fagforeninger og virksomheder direkte.

VUC'erne gennemfører også brobygning fra andre institutioner såsom produktionsskoler, social- og sundhedsskoler, sprogcentre, fængsler og folkehøjskoler. Brobygningen består i hovedtræk i at VUC'et opsøger uddannelsesinstitutionerne med information og i nogle tilfælde indgår i et samarbejde om "overgangshold" der kan føde ind til VUC'ets tilbud.

VUC-evalueringen peger på at de fem VUC'er gør en rimelig indsats for at informere potentielle kursister, men ingen af VUC'erne har en egentlig strategi for brobygningen til VUC. Det ville være nærliggende at VUC'erne sætter sig mål for rekrutteringen og udarbejder strategier for at nå målet, ikke mindst fordi VUC'erne selv gør opmærksom på at de gerne så flere kortuddannede i beskæftigelse blandt deres kursister, vurderer VUC-evalueringen.

5 Undervisningens tilrettelæggelse

I de tre undervisningstilbud er det vigtigt at undervisningen er tilrettelagt så den kan fange og bevare deltagernes interesse og engagement. Kapitlet sammenfatter evalueringernes vurderinger af hvordan dette lykkes.

5.1 FVU

Undervisningens formål på FVU er at forbedre de voksnes færdigheder inden for læsning og matematik med henblik på videreuddannelse og på at styrke voksnes forudsætninger for aktiv medvirken i alle sider af samfundslivet. FVU-undervisningen skal for at opnå dette tage udgangspunkt i deltagernes hverdag. FVU-evalueringen vurderer at udbyderne af FVU i almindelighed er meget bevidste om at skabe et trygt voksenpædagogisk miljø hvor undervisningen tager tydeligt afsæt i deltagernes hverdags erfaringer, og hvor der anvendes undervisningsmaterialer som giver mening for deltagerne. Der er dog nogle tilfælde hvor dette ikke sker, og det er uheldigt set i lyset af den store pædagogiske udfordring det er at undervise deltagere hvoraf mange har negative skoleerfaringer.

FVU-evalueringen anbefaler

- at udbyderne er opmærksomme på at lærerne tager udgangspunkt i deltagernes behov og i høj grad anvender undervisningsmaterialer som har forbindelse med deltagernes hverdag eller arbejde.

5.2 Avu og enkeltfags-hf

Det personligt og demokratisk udviklende, studieforberedende og arbejdslivsrelaterede er tre centrale elementer i undervisningens formål på avu og hf. I VUC-evalueringen blev de fem VUC'er i deres selvevalueringsrapporter bedt om at beskrive hvordan undervisningen tilgodeser disse tre formål. VUC'erne gjorde alle rede for det, men redegørelserne viser at de vægter og tolker de tre formål forskelligt. Der er altså ikke konsensus om hvordan undervisningen skal tilgodese formålene.

Alle VUC'er stræber efter at have et dækkende og fleksibelt udbud af undervisning der kan tilpasses den enkelte kursist. Undervisningen kan således variere i tid, starttidspunkt og tilrettelæggelse – blandt andet kan undervisningen tilbydes som fleks-undervisning i værksteder og på samlæste hold. Mange af VUC'ernes udviklingsprojekter har netop også til formål at imødekomme kursisternes forskellige behov og læringsstile. Men selvfølgelig er VUC'erne underlagt økonomiske og politiske rammer der blandt andet fastlægger et minimum antal deltagere på holdene, og som derfor sætter en grænse for fleksibiliteten.

VUC-evalueringen vurderer at det er et prisværdigt arbejde VUC'erne gør for at imødekomme kursisternes behov, men de skal være opmærksomme på at fleksibiliteten kan have ulemper hvis den primært anvendes som en foranstaltning for at spare undervisertimer ved at henlægge nogle af dem til værkstedet.

VUC-evalueringen anbefaler

- at VUC'erne beskriver fordele og ulemper ved de fleksible forløb, samlæsning af hold osv. med henblik på at sikre kursisternes udbytte af undervisningen.

6 Tilfredshed med tilbuddet

Blandt deltagerne er der generelt en stor tilfredshed med at deltage i undervisningstilbuddene.

For FVU gælder:

- at 87 % er tilfredse (45 %) eller meget tilfredse (42 %) med uddannelsen alt i alt
- at 91 % er enige (39 %) eller meget enige (52 %) i at læreren er god til at undervise
- at 75 % oplever at niveauet er passende, og at 7 % oplever at det er for svært.

(Spørgeskemaundersøgelsen blandt deltagere gennemført i forbindelse med EVA's evaluering af FVU. Bemærk at kun 47 % af de adspurgte besvarede spørgeskemaet).

For avu gælder:

- at 97 % er tilfredse (51 %) eller meget tilfredse (46 %) med undervisningen alt i alt
- at 93 % er enige (43 %) eller meget enige (49 %) i at læreren er god til at undervise
- at 68 % oplever niveauet som passende, og at 26 % oplever at det er for svært.

For hf gælder:

- at 97 % er tilfredse (57 %) eller meget tilfredse (40 %) med undervisningen alt i alt
- at 91 % er enige (45 %) eller meget enige (45 %) i at læreren er god til at undervise
- at 58 % oplever niveauet som passende, og at 33 % oplever at det er for svært.

(Spørgeskemaundersøgelsen blandt kursister fra fem VUC'er gennemført i forbindelse med EVA's evaluering af VUC).

Tallene viser at andelen af deltagere som finder at niveauet er for svært, stiger i takt med det faglige niveau, men at der ellers er bemærkelsesværdig stor tilfredshed med undervisningstilbuddene.

Der er mange forklaringer på den store tilfredshed. Blandt andet er uddannelserne kendetegnet ved at de har engagerede lærere som brænder for deres job og den gruppe voksne de underviser. Desuden oplever mange deltagere at de får en ny chance. De har som udgangspunkt lave forventninger til undervisningen efter dårlige skoleerfaringer, men bliver så positivt overraskede over "at blive behandlet som voksne". Denne oplevelse kan også smitte af på den positive vurdering. Det må også nævnes at undervisningen på FVU for nogle voksne har betydet et stort personligt udbytte som blandt andet gør at de nu kan læse avisartikler, tør skrive i forbindelse med deres arbejde m.m. Også con amore-kursisterne oplever ofte undervisningstilbuddene (avu og hf) som en chance for personlig udvikling og er derfor positivt stemt over for undervisningen.

Med til historien hører dog også et forholdsvis stort frafald af deltagere. Det beskrives i kapitel 8. I spørgeskemaundersøgelsen på VUC indgik alene kursister der stadig fulgte undervisningen. Havde de frafaldne været inddraget, ville resultaterne måske have set mere kritiske ud. Spørgeskemaundersøgelsen blandt FVU-deltagere inkluderede både nuværende og frafaldne kursister.

FVU-evalueringen har haft speciel fokus på den virksomhedstilpassede undervisning. Dette fokus har der ikke været i evalueringen af VUC.

FVU-evalueringen anser det for en styrke når undervisningen tilpasses virksomhederne, og i 2004 var 18 % af al undervisning virksomhedstilpasset. Også landets FVU-råd er generelt meget positive over for virksomhedstilpasset undervisning. 14 ud af 16 råd mener således at virksomhedstilpasset undervisning i høj grad har betydning for at nå potentielle deltagere, fremgår det af FVU-rådernes afrapportering til KFU-rådet i 2005. FVU-evalueringen indikerer desuden at virksomhedstilpasset undervisning giver mindre fravær og færre afbrud. Fx viser spørgeskemaundersøgelsen at deltagere der er blevet opfordret af deres kolleger, tillidsrepræsentanter eller leder/chef til at begynde på undervisningen, har en højere gennemførelsesprocent end deltagere der ikke har fået en sådan opfordring.

En anden fordel i den virksomhedstilpassede undervisning er at den giver mulighed for at tage udgangspunkt i virksomhedens daglige problemstillinger og gøre undervisningen mere relevant for den enkelte deltager. Men det kan være svært for virksomhederne at indpasse undervisningen i produktionsplanlægningen, fremgår det af FVU-evalueringen. Det skyldes blandt andet at mange virksomheder arbejder i flerholdsskift. Det er derfor vigtigt at udbyderne er fleksible i tilrettelæggelsen af den tilpassede undervisning og placerer undervisningen både tidsmæssigt og fysisk så der tages hensyn til virksomhedernes og deltagernes vilkår og behov.

FVU-evalueringen anbefaler

- at udbyderne tager hensyn til virksomhedernes og deltagernes vilkår og behov i forbindelse med både rekruttering og tilrettelæggelse af FVU således at fleksibiliteten med hensyn til tid, sted og undervisning tilgodeses mest muligt.

8 Frafald, prøvfrekvens og fravær

De tre undervisningstilbud er kendetegnet ved at en del deltagere ikke gennemfører, at relativt få deltagere går op til prøve, og at kursisterne på avu og hf har et betydeligt fravær.

Oplysningerne i dette kapitel stammer for FVU's vedkommende fra Amtsrådsforeningens "FVU Statistik 2004". For avu og hf findes der ikke opdaterede landsdækkende tal. Oplysningerne om disse undervisningstilbud stammer derfor dels fra Lars Klewes omfattende undersøgelse fra 2002, "Frafald fra undervisningen og fravalg af prøver på avu og enkeltfags-hf", som VUC-evalueringen refererer, dels fra de oplysninger som de fem VUC'er der indgik i VUC-evalueringen, angav i deres selvevalueringsrapporter.

8.1 Frafald

Andelen af deltagere der fuldfører, varierer fra 84 % på FVU til omkring 65 % på hf.

<p>Deltagere der gennemfører</p> <p>FVU:</p> <ul style="list-style-type: none">• 84 % i 2004. <p>Avu:</p> <ul style="list-style-type: none">• 80 % i 2000-2001• 68-79 % på fire VUC'er og 94 % på et VUC i skoleåret 2003/04. <p>Hf:</p> <ul style="list-style-type: none">• 66 % i 2000-2001• 61-69 % på fem VUC'er i skoleåret 2003/04. <p><i>Kilder: Amtsrådsforeningens "FVU Statistik 2004", Lars Klewes undersøgelse fra 2002 refereret i EVA's VUC-evaluering og resultater fra EVA's VUC-evaluering.</i></p>
--

På alle tre undervisningstilbud skyldes frafaldet at deltagerne får arbejde, ikke mener at de kan få undervisningen til at hænge sammen med deres andre aktiviteter uden for undervisningen, herunder familieliv, eller er utilfredse med undervisningen. På VUC regner man med at omkring to-tredjedele af frafaldet skyldes eksterne omstændigheder såsom et nyt arbejde og indhug i tiden til andre aktiviteter. Desuden stopper yngre kursister oftere end ældre på avu.

På FVU er der mindre frafald fra virksomhedstilpasset undervisning end fra anden FVU, jf. kapitel 7. FVU-evalueringen vurderer at yderligere tilpasning af rammerne for undervisning til målgruppen kan reducere det frafald der hænger sammen med tidsmæssige barrierer i arbejds- og familieliv. På VUC er erfaringen at kortere kurser medfører mindre frafald.

8.2 Prøvefrekvens

Andelen af deltagere der går til prøve på undervisningstilbuddene, varierer fra 35 % på FVU til omkring halvdelen på hf.

Det er ikke overraskende at der er en højere prøvfrekvens på hf end på de to andre undervisningstilbud, da flere på hf har brug for at få papir på deres kunnen for at komme videre i ud-

dannelsessystemet. Generelt er gennemførelsen og prøvfrekvenserne dog ikke høje, men det er vanskeligt at opstille et præcist mål for hvad de kunne eller burde være.

Deltagere der går op til prøve

FVU:

- 35 %.

Avu:

- 38 % i 2000-2001
- 32-41 % på fem VUC'er i skoleåret 2003/04.

Hf:

- 58 % i 2000-2001
- 46-59 % på fem VUC'er i skoleåret 2003/04.

Prøvefrekvenserne for FVU og avu/hf er ikke direkte sammenlignelige. For FVU er de 100 % antallet af holdkursister, dvs. de kursister der er tilmeldt ved undervisningsperiodens startdato. For avu og hf er de 100 % antallet af kursister der er mødt frem i tredje undervisningsuge.

Kilder: Amdsrådsforeningens "FVU Statistik 2004", Lars Klewes undersøgelse fra 2002 refereret i EVA's VUC-evaluering og resultater fra EVA's VUC-evaluering.

8.3 Fravær

En betydelig andel af kursisterne på avu og hf har mere fravær end de tilladte 15 %. På de fem VUC'er har mellem 48 og 69 % af avu-kursisterne mere end 15 % fravær, og på hf har mellem 45 og 69 % mere end 15 % fravær, uden at være udmeldt fra undervisningen. Der findes ikke fraværsopgørelser fra FVU. Oplysninger derfra kan derfor ikke gengives her.

Deltagere med over 15% fravær

FVU:

- Ingen oplysninger

Avu:

- 53 % i 2000-2001
- 48-69 % på fem VUC'er i skoleåret 2003/04.

Hf:

- 76 % i 2000-2001
- 45-69 % på fem VUC'er i skoleåret 2003/04.

Kilder: Lars Klewes undersøgelse fra 2002 refereret i EVA's VUC-evaluering og resultater fra EVA's VUC-evaluering.

Ifølge bestemmelserne skal de kursister der har for meget fravær, op i fuldt pensum. Men på flere VUC'er er der tilsyneladende "elastik" i kravene så kursisterne ikke nødvendigvis kommer op i fuldt pensum når de har for højt fravær.

Kursisterne med meget fravær får blandt andet tilbudt gennemførelsesvejledning, og alle VUC'erne arbejder intensivt med denne del af vejledningen. Men der er store forskelle på hvordan fravær betragtes og håndteres, både blandt de fem evaluerede VUC'er og internt på det enkelte VUC. Nogle VUC'er og undervisere tilbyder udstrakt hensyntagen til og "pleje" af kursisterne, mens andre er mere tilbøjelige til at mene at kursisterne også selv må tage et ansvar.

VUC-evalueringen vurderer at VUC'erne tager uhensigtsmæssige hensyn i deres håndtering af det meget fravær. Det er rimeligt nok at forvente og acceptere et noget højere fravær end i tilsvarende ungdomsuddannelser på grund af kursistgruppens udsatte status, men det bliver alt for hurtigt en sovepude. De udstrakte individuelle hensyn betyder at respekten for reglerne undermineres, og at det bliver uklart for kursisterne om de skal overholdes. Det kan øge fraværet, og meget fravær er ofte begyndelsen på en glidebane mod frafald.

VUC-evalueringen anbefaler

- at ledelsen på det enkelte VUC sikrer udarbejdelsen af en strategi for forebyggelse af fravær. Det er essentielt at alle undervisere og vejledere bakker op om strategien og er med til at gennemføre den.

- at VUC'erne på længere sigt udarbejder en pædagogisk model der kan medvirke til forebyggelsen af fravær.

- at VUC'ernes ledelser udstikker retningslinjer for hvordan vejledningen skal balancere mellem vejledning og kontrol, og mellem "nursing" og "kursisternes eget ansvar", for at sikre en ensartet og sammenhængende praksis.

- at der tages initiativ til at koordinere og skabe fælles faglige holdninger i det enkelte VUC's vejledergruppe, ikke mindst hvad angår håndteringen af kursisternes fravær.

9 Overgang til anden undervisning

Ikke mange deltagere går fra FVU, avu og hf til anden uddannelse. Man skal dog være opmærksom på at mange deltagere ikke har til hensigt at bruge uddannelses tilbuddene til at komme videre i uddannelsessystemet.

Spørgeskemaundersøgelserne viser at 71 % af FVU-dimittenderne ikke modtog undervisning efter de havde afsluttet FVU. 7 % gik i gang med en videregående uddannelse, 6 % med avu, 3 % begyndte på enkeltfags-hf, og 3 % på AMU, mens 10 % af dimittenderne modtog undervisning på andre undervisningstilbud, herunder undervisning på erhvervsskoler og oplysningsforbund.

For avu-dimittenderne gælder at 64 % ikke modtog undervisning efter avu, 14 % begyndte på avu igen, 9 % fortsatte på hf, 3 % på en videregående uddannelse, og 13 % på andre undervisningstilbud, herunder erhvervsskoler, aftenskoler og it-kurser.

45 % af hf-dimittenderne begyndte ikke på undervisning efter de var færdige med hf, 25 % begyndte på en videregående uddannelse, 24 % gik i gang på hf igen, 3 % begyndte på avu, og 7 % på andre undervisningstilbud, herunder erhvervsskoler, aftenskoler og it-kurser.

Den undervisning deltagerne modtog efter henholdsvis FVU, avu og hf

FVU
71 % ingen efterfølgende undervisning
7 % videregående uddannelse
6 % avu
3 % enkeltfags-hf
3 % AMU
10 % andet, herunder erhvervsuddannelse og oplysningsforbund

Avu
64 % ingen efterfølgende undervisning
14 % avu igen
9 % hf
3 % videregående uddannelse
13 % andet, herunder erhvervsuddannelse, aftenskole og it-kurser

Hf
45 % ingen efterfølgende undervisning
25 % videregående uddannelse
24 % hf igen
3 % avu
7 % andet, herunder erhvervsuddannelse, aftenskole og it-kurser

Dimittenderne kan have begyndt på flere undervisningstilbud. Derfor kan tallene i de enkelte tabeller sammenlagt give over 100 %.

Kilde: "Forberedende voksenundervisning" (EVA, 2005; bemærk at kun 47 % af de adspurgte besvarede spørgeskemaet) og "VUC" (EVA, 2005; spørgeskemaundersøgelse blandt kursister på fem VUC'er).

FVU-evalueringen vurderer at FVU er karakteriseret ved at deltagernes udbytte i høj grad knytter an til udviklingen af personlige og sociale kompetencer i og med at de lærer at regne eller læse. For nogle deltagere ændrer deres liv sig væsentligt, og helt nye muligheder åbner sig i forhold til såvel privatlivet som uddannelse og arbejde. Derfor skal man være særdeles varsom med at konkludere på baggrund af overgangsfrekvenserne at FVU har en begrænset betyd-

ning. FVU-evalueringen vurderer at de måder hvorpå FVU-loven bliver udmøntet i praksis hos udbyderne, samlet set lever op til lovens formål om at styrke voksnes muligheder for aktiv medvirken i alle sider af samfundslivet.

VUC-evalueringen vurderer modsat at overgangsfrekvenserne fra avu og hf til anden uddannelse er meget lave. Tallene er dog baseret på en begrænset gruppe kursister, og tidsperspektivet er kort. Der kan ske ændringer over en længere tidshorisont. Alligevel er det ikke imponerende når kun 9 % af avu-kursisterne fortsætter på hf, og 14 % på en anden uddannelse som fx it- eller aftenskolekurser. En overgangsfrekvens fra hf til videregående uddannelse på 25 % er heller ikke høj nok. VUC-evalueringen har set på hvor mange kursister der havde en intention om at fortsætte videre i uddannelsessystemet, og blandt dem er det blot lykkedes 60 % at gå videre et halvt til et helt år efter deres afslutning på VUC.

Trods den generelt store tilfredshed med uddannelserne viser evalueringerne at der er grupper på uddannelserne som vil være bedre tjent med andre tilbud.

10.1 Tosprogede falder mellem to stole

Der er forholdsvis mange tosprogede på FVU-læsning og avu-dansk. Undervisningstilbuddene passer ofte dårligt til denne gruppes behov. En indvandrer eller flygtning bevilges som udgangspunkt sprogundervisning, betalt af kommunen, i tre år på et sprogcenter. Herefter er det meningen at de kan fortsætte på avu-dansk. Nogle henvises imidlertid til FVU i erkendelse af at avu vil være for svært. FVU-læsning trin 1 kan tilrettelægges for deltagere som har dansk som andetsprog, men FVU er læsetræning og ikke rettet mod tosprogede der mangler grundlæggende forudsætninger for at forstå dansk sprog og kultur, og mundtlige kompetencer.

Ofte falder de tosprogede dermed rent fagligt mellem to stole når de skal videre i uddannelses-systemet fra sprogcentre. Det betyder også at uddannelserne bliver bedt om at rumme elever med helt andre behov end det er uddannelsernes mål at opfylde. Det giver ringere betingelser for den oprindelige målgruppe og langt fra optimale betingelser for de tosprogede.

Fra 1. august 2005 har VUC'erne fået mulighed for at udbyde "Dansk som andetsprog Basis" som standardforsøgsfag. Faget vil formentlig kunne dække noget af det hul der er mellem sprogcentrenes danskundervisning og dansk som andetsprog på VUC.

FVU-evalueringen anbefaler

- at man fra centralt hold sikrer at der både er et målrettet tilbud til de tosprogede med tilstrækkelige sproglige og kulturelle forudsætninger til at starte på FVU og til dem med behov for FVU, men som ikke har disse forudsætninger.

VUC-evalueringen anbefaler

- at VUC'ernes ledelser prioriterer undervisernes kompetenceudvikling i forhold til tosprogede kursister med henblik på bedre at kunne håndtere deres faglige og kulturelle forudsætninger.

- at de centrale myndigheder giver rammer for udviklingen af flere undervisningstilbud der er velegnede til at bygge bro mellem sprogcentre og avu.

10.2 Nytænkning i forhold til unge

Forholdsvis mange unge – også under 20 år – har behov for undervisning på de grundlæggende niveauer ud over den de har modtaget i folkeskolen. Disse unge modtager blandt andet FVU-undervisning som støtteundervisning til deres primære undervisning på erhvervsskoler, produktionsskoler m.m. Nogle steder screenes eleverne på de almindelige hold, og de elever der har problemer med dansk eller matematik, får et supplerende tilbud om FVU. Denne undervisning er alene orienteret mod at hjælpe deltagerne med at løse nogle helt konkrete problemer de har i forhold til deres primære undervisning. Undervisningen opfylder nogle vigtige behov, men er reelt ikke i overensstemmelse med FVU-lovens mål, vurderer FVU-evalueringen.

Der er derfor behov for et andet tilbud om matematik og læsetræning tilrettelagt for de unge der er i gang med en uddannelse.

FVU-evalueringen anbefaler

- at man fra centralt hold overvejer at etablere et lovgrundlag for målrettet støtteundervisning for unge og voksne som er i gang med en uddannelse, men som mangler grundlæggende færdigheder i læsning, skrivning og matematik.

Antallet af unge avu- og hf-kursister er steget markant. Nogle af dem er velfungerende og stabile i deres indsats og fremmøde. En stadig større gruppe af unge på VUC er dog præget af sociale, psykiske og læringsmæssige problemer der gør at de generelt fungerer dårligt og har svært ved at tilpasse sig undervisningen på VUC. Denne gruppe fylder meget, opleves i nogle tilfælde af de ældre kursister som et problem og bidrager til udvandingen af VUC's "voksenprofil".

VUC-evalueringen anbefaler

- at VUC'erne tager mere eksplicit og strategisk stilling til hvordan problemerne med de unge kursister skal gribes an.

- at VUC'ernes ledelser sikrer at underviserne pædagogisk er tilstrækkeligt kvalificerede til at løfte opgaven med de svage, uddannelsesfremmede unge, og at ledelserne tager de fornødne initiativer til relevant efteruddannelse i denne forbindelse.

10.3 Klarlægning af niveauer og grænseflader

Afgrænsningen mellem FVU, avu og specialundervisning fremstår ikke altid klar for udbydere og deltagere.

Der er eksempler på at deltagere har for svage forudsætninger til at deltage på FVU-læsning 1 og hellere skulle have deltaget i ordblindeundervisning. Dette problem løses måske i fremtiden når ordblindeundervisningen med strukturreformen bliver overflyttet til FVU-loven. VUC skal så stå for visitationen til ordblindeundervisningen med det formål at sikre at uddannelses tilbudne for voksne samordnes.

Avu dansk 1 og 2 og FVU-læsning overlapper hinanden i et vist omfang selvom der er tale om helt forskellige fag: Avu-dansk er bredere end FVU-læsning og har et andet sigte og indhold, fx litteraturlæsning. Omvendt er der elementer fra især FVU-læsning 4 som går igen i avu 1.

Kursisternes svage faglige forudsætninger på avu kan også medføre at det faglige niveau kommer under pres. I nogle tilfælde kan niveauet på avu 1 være så lavt at det svarer til 5.-6. klasse, mens det burde svare til 8.-9. klasse. Samtidig kan man have et "internt" problem på avu fordi nogle af de kursister der har gennemgået trin 1, ikke er klar til trin 2, og problemerne fortsætter på hf.

Avu-loven er så vid at den tillader de lappeløsninger der skal til for at imødekomme de forskellige behov, men det er utilfredsstillende for undervisningen at der ikke findes varige løsninger.

Rummeligheden er en væsentlig del af VUC'ernes profil og eksistensberettigelse, men samtidig skal det enkelte undervisningshold kunne fungere. Derfor må man erkende at der er kursister der ikke passer til det eksisterende tilbud, og arbejde på at give dem hensigtsmæssige alternativer. Det bør ikke ske ved at bøje de lovgivningsmæssige rammer, men ved at etablere helt nye tilbud, vurderer VUC-evalueringen.

FVU-evalueringen anbefaler

- at man fra centralt hold overvejer at rekonstruere og/eller synliggøre grænserne mellem de forskellige undervisningstilbud der tilbydes voksne med behov for grundlæggende undervisning i læsning, skrivning og matematik, herunder i forhold til FVU, specialundervisning, sprogskole og avu, med henblik på at skabe større overensstemmelse mellem målgruppernes behov og undervisningstilbuddene.

VUC-evalueringen anbefaler

- at Undervisningsministeriet giver VUC'erne mulighed for at etablere nye tilbud der tager højde for at ikke alle i deres nuværende målgruppe har de tilstrækkelige kompetencer til at følge undervisningen på FVU og avu.

11 Oversigt over anbefalinger

Denne oversigt indeholder rapportens anbefalinger fordelt efter hvilket kapitel de står i. Det må bemærkes at FVU- og VUC-evalueringerne indeholder flere anbefalinger end dem der er gengivet her.

4. Rekruttering af deltagere

FVU-evalueringen anbefaler:

- at Undervisningsministeriet og andre nationale eller regionale aktører sikrer at det opsøgende arbejde opprioriteres, og at dette sker på en måde så indsatsen målrettes, og dobbeltarbejde undgås.
- at Undervisningsministeriet og andre nationale og regionale aktører gør mere for at rekruttere deltagere til FVU-matematik igennem kampagner der primært er rettet mod deltagere der har behov for matematik.
- at udbyderne styrker deres indsats for at rekruttere deltagere til FVU-matematik bl.a. gennem målrettet oplysning til deltagere der har behov for FVU-matematik, om hvad de helt konkret vil kunne få ud af et FVU-forløb.

5. Undervisningens tilrettelæggelse

FVU-evalueringen anbefaler:

- at udbyderne er opmærksomme på at lærerne tager udgangspunkt i deltagernes behov og i høj grad anvender undervisningsmaterialer som har forbindelse med deltagernes hverdag eller arbejde.

VUC-evalueringen anbefaler:

- at VUC'erne beskriver fordele og ulemper ved de fleksible forløb, samlæsning af hold osv. med henblik på at sikre kursisternes udbytte af undervisningen.

7. Betydning af undervisningens placering

FVU-evalueringen anbefaler:

- at udbyderne tager hensyn til virksomhedernes og deltagernes vilkår og behov i forbindelse med både rekruttering og tilrettelæggelse af FVU således at fleksibiliteten med hensyn til tid, sted og undervisning tilgodeses mest muligt.

8. Frafald, prøvfrekvens og fravær

VUC-evalueringen anbefaler:

- at ledelsen på det enkelte VUC sikrer udarbejdelsen af en strategi for forebyggelse af fravær. Det er essentielt at alle undervisere og vejledere bakker op om strategien og er med til at gennemføre den.
- at VUC'erne på længere sigt udarbejder en pædagogisk model der kan medvirke til forebyggelsen af fravær.
- at VUC'ernes ledelser udstikker retningslinjer for hvordan vejledningen skal balancere mellem vejledning og kontrol, og mellem "nursing" og "kursisternes eget ansvar", for at sikre en ensartet og sammenhængende praksis.
- at der tages initiativ til at koordinere og skabe fælles faglige holdninger i det enkelte VUC's vejledergruppe, ikke mindst hvad angår håndteringen af kursisternes fravær.

10. Behov for nye tiltag

10.1 Tosprogede falder mellem to stole

FVU-evalueringen anbefaler:

- at man fra centralt hold sikrer at der både er et målrettet tilbud til de tosprogede med tilstrækkelige sproglige og kulturelle forudsætninger til at starte på FVU og til dem med behov for FVU men som ikke har disse forudsætninger.

VUC-evalueringen anbefaler

- at VUC'ernes ledelser prioriterer undervisernes kompetenceudvikling i forhold til tosprogede kursister med henblik på bedre at kunne håndtere deres faglige og kulturelle forudsætninger.
- at de centrale myndigheder giver rammer for udviklingen af flere undervisningstilbud der er velegnede til at bygge bro mellem sprogcentre og avu.

10.2 Nytænkning i forhold til unge

FVU-evalueringen anbefaler:

- at man fra centralt hold overvejer at etablere et lovgrundlag for målrettet støtteundervisning for unge og voksne som er i gang med en uddannelse, men som mangler grundlæggende færdigheder i læsning, skrivning og matematik.

VUC-evalueringen anbefaler:

- at VUC'erne tager mere eksplicit og strategisk stilling til hvordan problemerne med de unge kursister skal gribes an.
- at VUC'ernes ledelser sikrer at underviserne pædagogisk er tilstrækkeligt kvalificerede til at løfte opgaven med de svage, uddannelsesfremmede unge, og at ledelserne tager de fornødne initiativer til relevant efteruddannelse i denne forbindelse.

10.3 Klarlægning af niveauer og grænseflader

FVU-evalueringen anbefaler:

- at man fra centralt hold overvejer at rekonstruere og/eller synliggøre grænserne mellem de forskellige undervisningstilbud der tilbydes voksne med behov for grundlæggende undervisning i læsning, skrivning og matematik, herunder i forhold til FVU, specialundervisning, sprogskole og avu, med henblik på at skabe større overensstemmelse mellem målgruppernes behov og undervisningstilbuddene

VUC-evalueringen anbefaler:

- at Undervisningsministeriet giver VUC'erne mulighed for at etablere nye tilbud der tager højde for at ikke alle i deres nuværende målgruppe har de tilstrækkelige kompetencer til at følge undervisningen på FVU og avu.